

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

Quæstio I. Quænam Quinto Præcepto Decalogi prohibeantur?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

DISTINCTIO III.

De Quinto Præcepto Decalogi.

QUÆSTIO I.

Quanam Quinto Præcepto Decalogi prohibeantur?

Ratio ordi-
nis. 1.

Agredimur nunc ea Præcepta Decalogi secundæ Tabulæ, quæ sunt negativa, seu quibus expressè prohibetur, quodcumque jus Proximi violare, aut ipsum in bonis suis injustè lædere. Quia verò inter alia bona hominis primum locum obtinet vita, meritò in hoc quinto Præcepto Decalogi per illa verba, Exodi 20. *Non occides*, severissimè à Deo interdicitur homicidium, ac quæcumque injusta læsio corporalis Proximi. Hinc fit

Hoc præ-
cepto pro-
hibetur
quodcum-
que homi-
cidium, si-
militque

2. CONCL. I. Hoc quinto Præcepto Decalogi prohibetur quodcumque homicidium injustè illatum, tam Proximi, quam sui ipsius. Ita certa, & communis; ac habetur expressè c. *Si non licet*, 23. q. 5. atque patet ex illis generalibus verbis: *Non occides*. Et quidem hoc Præcepto non solum homicidium opere consummatum, quod est ultimum damnum in corpore, videlicet mors; sed etiam quodcumque aliud damnum injustum in corpore citra mortem, inferri prohibetur.

Damnum
injustum
corporis;

Mutilatio
enormis, &
non enor-
mis;

3. Porro hujusmodi damnum injustum in corpore citra mortem, aliud est irremediabile, ut mutilatio: aliud remediabile, ut vulneratio, aut alia læsio curabilis. Rursus mutilatio alia est enormis, quæ impedit ex toto actum aliquem humanum, qui competeret homini secundum illam partem amputatam; prout contingit in amputatione manus dexteræ. Alia non enormis, id est, non impediens actum humanum: ut amputatio digiti, vel alicujus partis digiti. Scotus 4. dist. 15. q. 3. §. de secundo, & alij.

4. CONCL

4. CONCL. II. Quinto isto Praecepto Decalogi non tantum prohibetur homicidium exterius, sicut intelligebat Populus carnalis Iudaeorum in veteri Testamento, qui solum reputabat illud prohiberi, pro quo inferebatur poena ab ipsa Lege Mosaica: sed etiam secundum verum intellectum, atque authenticam declarationem Supremi Legislatoris: prohibetur interior deliberata voluntas occidendi, vel laedendi Proximum ex iracundia. Ita siquidem Christus Dominus *Matth. cap. 5.* docuisse legitur: *Audistis, quia dictum est antiquis: Non occides. Qui autem occiderit, reus erit iudicio. Ego autem dico vobis: quia omnis, qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio. Qui autem dixerit fratri suo, raca, reus erit concilio: Qui autem dixerit, fatue, reuserit gehenna ignis.* Quibus verbis manifeste Christus rejicit errorem Iudaeorum, putantium, quod solum homicidium exterius hoc Praecepto prohibeatur, dum etiam iram, seu quemlibet injustum vindictae appetitum prohibutum esse ostendit.

5. Ubi pro clariori dictorum verborum, & sententiae severioris intelligentia, advertendum est cum S. Thoma 2. 2. q. 158. art. 3. ad 2. quod ibidem Dominus loquatur de illo motu irae, in quo quis appetit Proximi occisionem, aut quamcunque gravem laesionem: nam talis appetitus, si consensus rationis plenè ac perfecte superveniat, est peccatum mortale; quod ipsum contextus verborum satis indicat.

6. Advertendum ulterius cum Lessio *lib. 4. de just. & jure, cap. 4. n. 26.* & alijs, quod Salvator noster dictis verbis explicaverit tres gradus ad homicidium. Primus, est ira interna optans mortem Proximi. Secundus, eadem ira prorumpens in contumeliam, sed leviozem; quae indicatur per *ly, raca*, quod juxta D. Augustinum est interjectio spernentis, & adversantis. Tertius, eadem ira erumpens in contumeliam gravem, & manifestam, qualis indicatur per *ly, fatue*.

7. CONCL. III. Insuper hoc quinto Praecepto Decalogi prohibetur quodcunque convitium, aut probrosum & injuriosum verbum ex ira, vel appetitu vindictae prolatum in Proximum; item & quilibet irae motus, praescriptum à ratione modum excedens; similiter etiam injustus vindictae appetitus, etiamsi neque actu, neque ullo verbo, aut signo exteriori prodatur. Ita Doctores Catholici passim, & patet ex praallegatis verbis Christi Domini. Sed de his alibi. (a)

8. Nec

quin etiam interior voluntas deliberata occidendi, vel iniuste laedendi Proximum.

Intellectus verborum Christi, Matth. 5.

Tres gradus ad homicidium.

Quae alia hoc quinto Praecepto prohibeantur?

(a) *Tract. 3. Dist. 3. q. 5. & Tract. 9.*

Dist. 6. q. 2. & 3.

Quomodo
intelligendum?
Cogitationis
pœnam
nemo patitur.

8. Nec dicas. Juxta *L. 18. ff. de Pœnis*, & refertur can. Cogitationis. de pœnit. dist. 1. *Cogitationis pœnam nemo patitur*. Resp. enim cum Glossa ibidem communiter recepta, id intelligendum esse coram hominibus: nam cum homo non scrutetur cogitationes, neque percipiat secreta cordium, bene verificatur, quod cogitationis pœnam nemo patitur ab hominibus. Secus est in ordine ad Deum, qui *scrutatur corda, & renes*, Psal. 7. unde coram Deo cogitatio prava ac deliberata incurrit culpam, & meretur pœnam, juxta omnes, & patet ex nono, & decimo Præcepto Decalogi.

Q U Æ S T I O II.

Quodnam Homicidium sit prohibitum?

seipsum di-
rectè occi-
dere non li-
cet, absque
Divina re-
velatione.

9. **C**ONCL. I. Absque Divina auctoritate, seu revelatione, non est licitum, seipsum directè atque ex intentione occidere, ad cavendum tandem quodcumque malum. Ita habetur *o. Si non licet. 23. q. 5.* estque certum. Probatur autem partim ex generali prohibitione hujus quinti Præcepti Decalogi; partim ex eo: quia homo non habet jus & auctoritatem in propriam vitam, cum non sit dominus absolutus vitæ suæ (hic enim est solus Deus) sed duntaxat custos & usufructarius, quatenus jus habet custodiendi vitam suam & membra contra quemcumque iniquum aggressorem, eisque utendi ad Dei laudem.

Facta quo-
rundam
Sanctorum,
excusantur.

10. Dicitur notanter, *absque Divina auctoritate, seu revelatione*. Tum propter exemplum S. Apolloniæ, virginis & Martyris, semetipsam in rogam sibi præparatum conjicientis; tum aliorum quorundam Martyrum, ac præsertim Fæminarum, quæ seipsas morti tradiderunt, ne pudicitiam amitterent: id enim fecisse creduntur ex Divina inspiratione, prout eas excusat S. Augustinus *lib. 1. de Civitate Dei, cap. 20.* & concordat textus *cit. c. Si non licet. 23. q. 5.*

Indirectè se
occidere ex
justa causa,
non est illi-
citur.

Hujus ex-
empla:

11. **C**ONCL. II. Licitum tamen est, justâ de causâ aliquid facere, vel omittere, unde certò scitur præter intentionem nostram mors secutura; sicque seipsum indirectè occidere. Ita Scotus *in 4. dist. 14. q. 3. §. de secundo*, & communis aliorum. Probatur Conclusio inductione. Sic enim miles potest, imò & tenetur, non deserere stationem suam, etsi moraliter certus sit sese occidendum ab hostibus. Similiter tempore pestis potest quis in-